

3.3.2026

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntöne 27.2.2026, HE 157/2025 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköistä tiedoksiantoa Verohallinnossa koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköistä tiedoksiantoa Verohallinnossa koskevaksi lainsäädännöksi.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Lausuntopyynnössä on pyydetty näkemystä siitä, voidaanko 30 päivää pitää kohtuullisena aikana, jonka ajan ilmoitus OmaVeron käytön lopettamisesta on voimassa.

- Emme pidä 30 päivän määräaikaa mitenkään kohtuullisena. Näkemyksemme mukaan kohtuullisena pidettävä kieltäytymisoikeus olisi kestoltaan vähintään vuoden, kieltäytymistä seuraavan verovuoden loppuun. **Katsomme, että hallituksen esitys tulisi vetää pois.**

Perustuslakivaliokunta on antanut lausuntonsa sekä lausuttavana olevasta esityksestä (PeVL 60/2025 vp) että hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi (PeVL 59/2025 vp). Perustuslakivaliokunnan hallituksen esityksistä esittämien valtiosääntöoikeudellisten huomautusten ottaminen asianmukaisesti huomioon on edellytyksenä esitysten käsittelemiselle tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunnalle esitetyissä asiantuntijalausunnoissa on tuotu esityksen ja laajemmin sähköistä tiedoksiantoa koskevan uudistuksen ongelmallisuutta perusoikeuksien toteutumisen kannalta. On syytä korostaa, että eduskunnan apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin ja eduskunnan apulaisoikeusasiamies Mikko Sarja ovat säätämisprosessin eri vaiheissa lausuneet valtiovarainministeriölle ja eduskunnan eri valiokunnille. Laillisuusvalvojan perusteltuihin kriittisiin huomioihin ei kuitenkaan ole vastattu kuin osin. Pidämme tätä erittäin huolestuttavana. Esityskokonaisuuteen liittyvien oikeudellisten ongelmien osalta viittaamme myös muihin

perustuslakivaliokunnalle toimitettuihin asiantuntijalausuntoihin, kuten professori Tuomas Ojasen asiantuntijalausuntoihin.

Pidämme ehdotettua sääntelyratkaisun kokonaisuutta edelleen ongelmallisenä ja viittaamme valtiovarainvaliokunnan aiemmassa kuulemisessa esille tuomaamme ja lausunnossamme (12.11.2025) esitettyyn. Kuten perustuslakivaliokunnalle esitetyissä asiantuntijalausunnoissakin on tuotu esiin, ehdotetun sähköistä tiedoksiantoa koskevan sääntelykokonaisuuden sääntelymalli on ongelmallinen ja perustuslakivaliokunnan asiantuntijakuulemisessa erityislainsäädännön tarve on myös kyseenalaistettu. Katsomme, että verovelvollisten oikeusturvaa edistävin ratkaisu olisi vetää lausuttavana oleva erityislainsäädäntöä koskeva hallituksen esitys pois.

Perustuslakivaliokunnan tavalliselta lainsäätämisjärjestykseltä edellyttämien muutosten jälkeenkin monimutkainen ja hyvin vaikeasti avautuva sääntelykokonaisuus sisältäisi riskin oikeudenmenetyksistä tehokkaan tiedoksiannon vaarantuessa, mitä ei voida pitää hyväksyttävänä. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että digitalisaation edistämisten ja valtiontalouden säästöjen nimissä hallitus haluaa uudistusta edistää.

Asiassa on kuitenkin syytä ottaa huomioon, että taloudellisia, hallinnollisia ja muita vaikutuksia on myös oikeudenmenetyksillä ja ongelmatilanteiden selvittelyllä. Katsomme, että kysymyksessä olevan mittaluokan uudistuksessa välttämätön edellytys tulisi olla, että sen jälkeen kun hallintoalamaisen voidaan riittävällä todennäköisyydellä katsoa sääntelykehityksen puitteissa *ymmärtäneen* eri oikeusvaikutukset, tämän voidaan katsoa ne tietoisesti myös hyväksyneen.

Se, että markkinointikampanjalla suomi.fi-viestin käyttäjämäärää on loppuvuonna 2025 saatu kasvatettua huomattavasti, voi näyttäytyä yksinomaan positiivisena viestinä digitalisaation edistämisen kannalta, millä puolestaan tiedoksiannon uudistustakin osin perustellaan. Kokonaan toinen kysymyksensä on, kuinka moni suomi.fi-viestit käyttöön ottaneista olisi antanut suostumuksensa, jos olisi ymmärtänyt, mitä suomi.fi-viestien käyttöönotto uudistuksen myötä merkitsee. Sähköisten päätösten ja muiden asiakirjojen tiedoksiannon tulisi perustua vapaaehtoisuuteen, sillä voidaan pitää todennäköisenä, että sähköiseen tiedoksiantoon siirtymistä tapahtuu joka tapauksessa luonnollisen kehityksen myötä tulevinä vuosina.

Sinänsä se, että erityislainsäädäntöön tulisi mahdollisuus kieltää sähköinen tiedoksianto, on erittäin perusteltu, ja se olisi tullut sisältyä jo alun perin hallituksen esitykseen. Toisin kuin yleislainsäädäntöä koskevassa esityksessä, joka sisälsi mahdollisuuden kieltäytyä sähköisestä tiedoksiannosta kuudeksi kuukaudeksi, veroasioissa kieltäytymismahdollisuutta ei esitetty

lainkaan, vaan esityksessä sitä nimenomaan pidettiin ongelmallisena. Kun otetaan huomioon, että ehdotettu yleislainsäädäntö ja erityislainsäädäntö muodostavat erottamattoman kokonaisuuden, kiinnitämme huomiota siihen, että yleislainsäädäntöä koskevassa lausunnossa perustuslakivaliokunta katsoi, että ehdotettua kuuden kuukauden määräaikaa on pidennettävä merkittävästi, jotta ehdotetun sääntelymallin aiheuttamaa merkittävää riskiä perustuslain 21 §:n mukaisten oikeuksien toteutumiselle saadaan pienennettyä (PeVL 59/2025 vp, s. 6).

Edellä todettuun nähden pidämme erittäin kummeksuttavana, että veroasioiden osalta kohtuullinen määräaika voisi edes ajatuksen tasolla olla 30 päivää. Jos hallituksen esitystä ei vedetä pois, mikä olisi paras ja tarkoituksenmukaisin ratkaisu, katsomme, että ensisijaisesti kertakieltäytymisen tulisi olla riittävää. Vähintään kiellon tulisi olla voimassa vuoden. Muutoksenhakumääräajoista säädettyä noudatellen, määräaika voisi olla kiellon esittämistä seuraavan verovuoden loppuun, mikä olisi verovelvollisten helpompi muistaa kuin esimerkiksi se, että kielto olisi voimassa vuoden sen esittämisestä.

Lausuntopyynnössä todetaan valtiovarainministeriön esittämään arvion viitaten, että 30 päivässä verovelvollinen ehtii hoitamaan mahdollisen keskenäisen asiointitapahtumansa loppuun. Verovelvollinen ehtisi tässä ajassa esimerkiksi antamaan veroilmoituksensa ja tallentamaan haluamansa asiakirjat talteen itselleen OmaVerosta ilman, että hänen täytyisi jokaisella kirjautumiskerralla uusia ilmoituksensa.

Viitattu 30 päivän määräaika on auttamatta liian lyhyt. Verotuksen toimittamien perustuu verovuosisikohtaiseen käsittelyyn, ja on mahdollista, että Verohallinto lähettää verovelvolliselle esimerkiksi selvityspyynnön verotuksen toimittamisen yhteydessä. Myös oikaisulautakäsittelyn aikana verovelvolliselta voidaan pyytää selvitystä tai tätä voi prosessuaalisista syistä olla tarve kuulla

Kielellisten oikeuksien turvaamisen osalta viittaamme aiempaan lausuntoon sekä perustuslakivaliokunnan lausuntoon.

Lopuksi

Perustuslakivaliokunnan esittämien valtiosääntöoikeudellisten huomioiden asianmukainen huomioon ottaminen on välttämätöntä, jotta laki voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. On kuitenkin korostettava, että muutokset, joilla tavoitellaan perusoikeuksien toteutumisen turvaamista, eivät merkitse ehdotettuun lainsäädäntöön liittyvien muiden oikeudellisten ongelmien poistumista.

Tiedoksiantovastuun siirtäminen verottajalta hallintoalamaiselle ei ole perusteltua, eikä esitys ole oikeasuhtainen sen tavoitteisiin, digitalisaation edistämiseen ja Verohallinnon säästötarpeisiin, nähden. Julkisen vallan velvollisuus turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen koskee myös lainsäätäjää, ja uudistuksessa on varmistettava, ettei se johda oikeudenmenetyksiin. Lisäksi säännösperustaisesti olisi perusteltua määritellä viranomaiselle vastuu sähköisen tiedoksiannon asianmukaisesta toteuttamisesta.

Miten oikeusturvan toteutuminen mahdollistetaan oikeudellisesti kestäväällä tavalla esimerkiksi silloin, kun henkilö, joka on saanut kuukausia sähköisiä tiedoksiantoja, on tullut kykenemättömäksi seuraamaan niitä tai muutoin asioimaan sähköisesti? Esitys lähtee siitä, että henkilö itse ilmoittaa siitä, mutta miten se reaali maailmassa onnistuu, jos terveydentila tämän estää. Odotuksia kohdistetaan läheisiin, mutta entä jos niitä ei ole. Voidaan myös kysyä, miten kestävä on järjestelmä, joka perustuu siihen, että joku kolmas yksityinen taho turvaa jonkun muun yksityisen tahon oikeuksien toteutumisen, kun oikeudellinen kehys ei sitä riittävällä tavalla turvaisi.

Peruslakivaliokunta toteaa yleislainsäädäntöä koskevassa lausunnossaan (19.12.2025) PeVL 59/2025 vp sääntelyn voimaantulosta (s. 6–7):

*”(24) Hallituksen esityksen mukaan (s. 145) viestinvälityspalvelutilin avaamista koskeva menettely otettaisiin käyttöön 12.1.2026 alkaen tapahtuvan tunnistustapahtuman yhteydessä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallintoviranomaiset ovat tiedottaneet tästä muutoksesta asiakkailleen ja tiedotusvälineille syksyn 2025 aikana. **Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että muutos kuitenkin edellyttää, että eduskunta hyväksyy lain, jonka perusteella viestintäkampanjan kohteena ollut muutos voidaan tehdä.** (25) Lain täytäntöönpanoon on varattava riittävästi aikaa erityisesti laajalle joukolle tapahtuvan muutoksen yhteydessä. **Perustuslakivaliokunnan mielestä on ongelmallista, että hallintoviranomainen tiedottaa lainsäädännön muutoksista ennen kuin ne on eduskunnassa hyväksytty.** Ennakollinen tiedottaminen voi johtaa virheellisiin käsityksiin siitä, mikä voimaantulevan sääntelyn sisältöä on ja mihin yksilö tai yhteisö on eduskunnan säätämän lain mukaan oikeutettu tai velvoitettu. **Perustuslakivaliokunnan mukaan valtioneuvosto ei voi lainsäädäntömenettelyssä asettaa eduskunnan lainsäädäntövallan käyttöä ja perustuslain 74 §:n mukaista lakiehdotusten perustuslainmukaisuuden valvontaa jo tapahtuneiden tosiasioiden eteen** (ks. myös PeVL 35/2021 vp, kappale 7, PeVL 14/2020 vp, s. 7 ja PeVL 15/2018 vp, s. 60). Perustuslakivaliokunnan perustuslain 74 §:ssä säädetyn tehtävän asianmukainen toteuttaminen vaarantuu, jos hallituksen esitysten eduskuntakäsittelylle ei varata riittävää ja kohtuullista aikaa (PeVL 14/2020 vp, s. 7). **Valiokunta kiinnittää valtioneuvoston vakavaa huomiota asiaan.** (Korostus tässä.)*

Todettakoon, että Verohallinto tiedottaa 10.2.2026 päivätyssä ja lähetetyssä sähköisessä uutiskirjeessään, että verotusta koskevan muutos tulee voimaan vuoden 2026 aikana.

Suomen Yrittäjät

Laura Kurki
johtava veroasiantuntija